

Wpływ luki technologicznej na intensywność wymiany handlowej państw OECD

Streszczenie

Jednym z kluczowych czynników wzrostu gospodarczego jest rozwój technologii. Jednocześnie, potencjał technologiczny państw jest silnie zróżnicowany – niektóre kraje, leżące na granicy technologicznej świata, są zdecydowanie bardziej innowacyjne niż pozostałe. Różnice te określa się mianem luki technologicznej. Współczesne badania wskazują, że luka technologiczna powinna być badana nie na poziomie całych krajów, lecz na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki, które charakteryzują się znaczną heterogenicznością.

Zarówno klasyczna, jak i współczesna teoria handlu międzynarodowego postuluje, że luka technologiczna jest jednym z ważniejszych czynników determinujących bilateralną wymianę handlową. Relacja ta powinna być istotna zarówno w przypadku par krajów znajdujących się na podobnym poziomie technologicznym, jak i wtedy, kiedy luka technologiczna jest znaczna.

Warto podkreślić, że relacja pomiędzy luką technologiczną a intensywnością wymiany międzynarodowej analizowana była dotychczas przede wszystkim na poziomie całych gospodarek. Wynikało to między innymi z braku dostępu do odpowiednio zdezagregowanych i porównywalnych międzynarodowo danych. Obecnie, weryfikacja sugerowanego przez teorię związku między luką technologiczną a intensywnością bilateralnej wymiany handlowej na poziomie sektorowym jest możliwa dzięki udostępnieniu panelowej bazy danych sektorowych dla państw członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). W tym celu wykorzystano klasyczny model grawitacji wymiany handlowej.

Celem rozprawy była identyfikacja kierunku i siły wpływu luki technologicznej na intensywność bilateralnej wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi OECD na poziomie 2-cyfrowych sektorów PKD. Hipotezą główną było stwierdzenie, że luka technologiczna wywiera istotny wpływ na intensywność wymiany handlowej państw OECD na poziomie sektorowym.

W rozprawie dokonano krytycznego przeglądu literatury teoretycznej oraz empirycznej poświęconej luce technologicznej, w tym teorii handlu, grawitacji wymiany handlowej, jak i analizy dotychczasowych badań empirycznych poświęconych wpływowi luki technologicznej na wymianę handlową. Biorąc pod uwagę cel badania, kluczowe znaczenie ma ostatni, empiryczny rozdział rozprawy. W celu weryfikacji hipotezy głównej, dokonano w nim oszacowania panelowego modelu grawitacji wymiany handlowej uwzględniającego różnorodne miary luki technologicznej. Próba

badawcza objęła bilateralną wymianę handlową 36 gospodarek w latach 1990-2017 dla 21 sektorów przetwórstwa przemysłowego. Przyjęta wielostopniowa strategia badawcza pozwoliła na weryfikację hipotezy głównej jak i szeregu postawionych hipotez pomocniczych.

Otrzymane wyniki potwierdzają możliwość wykorzystania modelu grawitacji do analizy wymiany handlowej na poziomie sektorowym. Wyniki analiz empirycznych potwierdziły hipotezę główną rozprawy. Ponadto wykazano, że relacja pomiędzy luką technologiczną a intensywnością bilateralnej wymiany charakteryzuje się znaczną heterogenicznością sektorową, zależną zarówno od ogólnego poziomu rozwoju partnerów handlowych, jak i wyboru zmiennej aproksymujących lukę technologiczną. Tym samym wpływ luki technologicznej na wymianę na poziomie państw jest uzależniony od szeregu uwarunkowań zachodzących na poziomie sektorów.

Na podstawie otrzymanych wyników sformułowano wnioski i implikacje dla polityki gospodarczej, zidentyfikowano ograniczenia przeprowadzonej analizy oraz wskazano możliwe kierunki dalszych badań.

Słowa kluczowe: luka technologiczna, model grawitacji, handel międzynarodowy, OECD, model panelowy